

ACC. NR M. 13860: 1-6.

Landskap: Småland Upptecknare: Tölv Olsson, Algotaboda
Härad: S. Möre Berättare: August Pettersson, Gullabo
Socken: Gullabo Berättarens yrke: f. d. torpare
Uppteckningsår: 1951. Född år 1871 i Gullabo

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Jordbrukets biveringar. s. 1-6.

LUF 61.

Skriv endast på denna sida

Jordbrukets binnärningar.FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Här i Höstnashult har det länge
bedrivits tiorlöjs fri förrätning.
Produkterna var kända över stora
delar av Sverige. Folk kallade
dem för "Höstnashults spisår".

Efter vad jag vet bröjades det i
byen av 1800-talet. Det var här
i byn och ett par byar till, mest i
Skuruvåla by.

Min farfar var med och bröjade
slöjda då i byen av förra seklet,
och sedan fortsatte min far efter
honom och så jag efter min far.

De mest kända och kunniga
slöjderna var en här i byn som het-
te Viktor Pettersson och en i Skuruvåla.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

mila, som hette Robert Svensson.

Det var i torpen och på de minsta
brudgästarna som man stöjdde. Här
var ett par rikare bröder, men de
höll sig för goda att syssla med så-
dant. Men torparna kunde det som
huvudsyssel sättning hela året, även
om jordbruket därför kanske inte
sköttes som det skulle. Själva fick
jag börja fröken så smått redan i
åtta-årsåldern.

Man håller ännu på med den
lilla stöjden men de flesta ha skaffat
maskiner och tvävar. Men det
finns ett par utom jag själv som
stöjer på det gamla sättet ännu.
Fast nu är jag för gammal, så jag
sysslar bara med det ibland som

ACC. N:R M. 13860:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

tid förbrä. Jag har en liten re-
stad ute i uthuset, men för vårt
sman ofta till inne i gjäla stugan.

Det var litet av varje som stöj-
ades. Shedar, shagor och krydd-
shyfflar var det vanligaste liksom
sma' skivbräden. Kärnfalken gjorde
vispan.

Virket höjste vi av brädena. Det
skulle vara fina bitar av björk, helst
sittlövsbjörk. Rundbitarna blövs
sedan på längden i två eller fyra
bitar innan man bröjde fram
till vad man skulle göra.

Det var inte många reakt
som betrödes. För grovtillhugg-
ningen hade vi en liten yxa, som
minste var lätt i handen och myg-

ket sharp. Mycket av arbetet gjor-
des sedan med en vanlig sled-
sniv. Vi hade flera sådana av olika
storlek. Så var det ett verktyg som
kallades "kåxel" och användes till
att "kåsla ut" med, d. v. s. göra grova
utgrävningar (bild). Sedan puts-
ades utgrävningarna, t. ex. blodet i
en sked, med ett utgrävsjäten
(bild). Efter putsning gjordes med
sandgrupper. Det var arbetet av verk-
tyg som vi behövde.

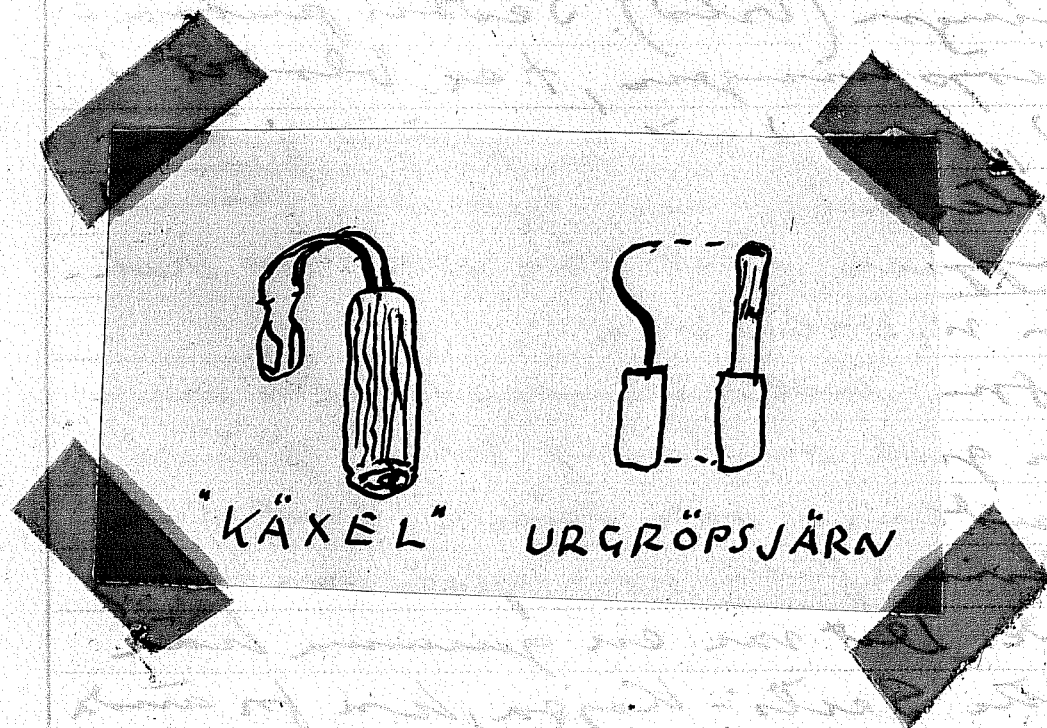
Det som tillverkades såldes av
folk som gick omkring som gärd-
bristhandlare och sålde. Det var
merst kriminellt folk som gick omkring
och sålde. Det var en gammal hant
som hette Seiti-Kajsa, hon fr. andra

X sid. 4a

17.13860: 4a

Landskap: Småland 08851 Berättare: August Pettersson
Härad: S. Måne Berättarens yrke: f. d. torpare
Socken: Gullabo Berättarens adress: Hästskult
Uppteckningsår: 1951 Född år 1871 Gullabo

Upptecknare: Silve Olsson, Alqvistsbo

"KÄXEL"

URGRÖPSJÄRN

Till Stockholm och sålde. Annars var
det mest på marknaderna som man
sålde och mest åt Kalmar kullet,
men även åt Växjö och Karlskrona
till.

De priser vi hade på stjärnen var
inte låga. För en 70 år sedan fisk
gav 23 öre per dussin. För en 30-40
år sedan gav Gertti-Kajsa 50 öre per
dussin.

Vad?
Skedar?

Som jag sagt var det mest i tor-
pen som man stjärnade. Vid sidan
hade man en ko eller två. Fånga
utav torpen hade ingen jord men
man kunde sig bra ändå och
var hemstjärden. Det hände nog
ofta att man stal riket man be-
hövde på vindarna och.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Det var en brude här för ungefär
hundra år sedan som hette Anders
Gunnar och hade ett medelstort
hemman. Det lämnade han till
sönerna och tog med sig ett lopp,
där han slog sig ner och ägnade
sig åt strjvande.

Hon arbetade i köken och
kvinnor och var hjälpsam till
med putsningen. Senare fick hon
särskilda verkstaden.